

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Гевко Н.Р.

студентка,

Національний університет «Острозька академія»

ЄВРОПАРЛАМЕНТ В СИСТЕМІ ІНСТИТУЦІЙ ЄС ПІСЛЯ НАБУТТЯ ЧИННОСТІ ЛІСАБОНСЬКИМ ДОГОВОРОМ

Трансформації, що мають місце в Євросоюзі у XXI ст., пов'язані із прагненням стати більш ефективним інтеграційним об'єднанням та грати вагомішу роль у міжнародних відносинах. Важливим аспектом для розуміння шляху Європейського Союзу в своєму розвитку є розподіл повноважень в інституційному трикутнику ЄС, а саме, роль Європарламенту, повноваження якого лише зростають. Важливо виявити політичні передумови та наслідки прийняття Лісабонського договору, а також відповісти на питання, чи справді після набуття чинності Лісабонським договором змінився реальний вплив Європарламенту в політичній сфері.

З науково-теоретичного погляду дослідження цього питання має виразний міждисциплінарний характер, поєднуючи в собі елементи та підходи як теорії міжнародних відносин, так і різних галузей політології. А відтак, актуальним є пошук взаємозв'язку між двома самодостатніми науковими дисциплінами на прикладі дослідження діяльності Європарламенту в сучасних політичних умовах.

Європейський парламент є інститутом серед семи інституцій ЄС, правовий статус та повноваження якого найбільше еволюціонували та трансформувались у процесі поглиблення інтеграції, про що свідчить зміна порядку його формування, розширення компетенцій. Лісабонський договір ж виступає тією рушійною силою, яка допомагає ЄС, та, зокрема, Європарламенту розвиватися, відкриватися до співпраці, подавати в більш доступній формі свою роботу для своїх громадян [1].

Європарламент володіє подібними повноваженнями, якими традиційно володіють більшість сучасних національних парламентів. Це, по-перше, законодавчі повноваження, по-друге, затвердження бюджету та звіту про його виконання, по-третє, контроль за діяльністю органів управління, по-четверте, здійснення зовнішньополітичних повноважень. Їх своєрідність зумовлена неодноразовими змінами у законодавстві Європейського Союзу.

Сьогодні Європейський парламент – законодавчий орган, повноваження та функції якого від початку його створення зазнавали численних змін. Окрім того, він здійснює контроль за іншими інституціями ЄС. В ньому представлені не інтереси окремих країн, а інтереси Європи в цілому, адже в Європарламенті депутати об'єднуються за партійним принципом. Теперішні його повноваження та функції, що трансформувались і доповнювались різноманітними угодами,

востаннє зазнали змін завдяки підписанню Лісабонського договору, який набув чинності 1 грудня 2009 р. Прийняття цього договору було необхідне для реформування та оновлення самого ЄС. Варто зазначити, що про необхідність реформування йшлося і раніше. Зокрема, не зовсім вдалими з точки зору реалізації кроком в цьому напрямку стала Європейська Конституція, проект якої був прийнятий ще в далекому 2004 р. і яка мала замінити усі попередні угоди, проте не була ратифікована деякими країнами-членами ЄС.

Лісабонський договір став альтернативою Конституції та лише поглибив установчі договори – Римський (1958 р.), Маастрихтський (1993 р.), Амстердамський (1997 р.) та Ніццький (2003 р.) [2].

Проаналізувавши ці угоди, можна виявити, як саме трансформувались функції Європарламенту та як вони адаптувались до ситуації на міжнародній арені. Лісабонський договір розширив повноваження Європарламенту в законодавчій сфері шляхом доповнення його прав в якості законодавця з Радою Європи завдяки процедурі «спільного рішення» в нових галузях, включаючи бюджет, сільськогосподарську політику, сферу юстиції та внутрішньої політики, також змінились та доповнились його функції у контролюючій, бюджетній та зовнішньополітичній сфері.

Новообраний парламент, каденція якого закінчиться у 2019 р., володіє більшими повноваженнями, ніж попередній. Новацією у діяльності Європарламенту є намагання проводити власну політичну лінію по окремих питаннях. Прикладом можуть слугувати прийняті резолюції, які стосуються зокрема східного вектору політики ЄС. Зовнішньополітичні цілі ЄС у світлі останніх подій є одними з основних в контексті європейської політики «добросусідства». Тому, тенденції зовнішньої політики Європарламенту прослідковуються у прийнятих резолюціях.

Список використаних джерел:

1. Копотун Н. Вплив інституціональних змін в ЄС на його імідж та подальший розвиток [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://gisap.eu/ru/node/5385>
2. Treaty of Lisbon. – http://europa.eu/lisbon_treaty/index_en.htm

Самуйлік М.М.

*кандидат політичних наук, доцент,
Одеський державний аграрний університет*

ДЕРЖАВА ЯК ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Проблема політичної відповідальності є найбільш актуальною у світовому політичному процесі та за низкою обставин відноситься до числа першочергових в сучасній Україні. Серед яких визначальними є побудова самостійної державності, що стала надзвичайно складною та суперечливою з причини не вирішення проблеми створення дієвого державного механізму, що